

Костриба О.В.
ст. 4 курсу
факультет політико-інформаційного
менеджменту,
науковий керівник
доктор психологічних наук, професор,
Гандзілевська Г. Б.
Національний університет
«Острозька академія», Україна

ПРОВІДНІ ЖИТТЄВІ РОЛІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Актуальність проблеми. В сучасних умовах інновацій, освітніх реформ, криз та відповідно соціальних змін, у полі наукового інтересу проблема ресурсів та бар'єрів життєвого успіху. У зв'язку з цим науковців все частіше привертають дослідження ефективних шляхів реалізації творчого потенціалу особистості крізь призму історико-психологічних реконструкцій. Досить активно на сьогодні вивчається життєвий та творчий шлях Лесі Українки. Так, відомі дослідження біографії Лариси Косач (І. Веремєєва, І. Денисюк, Н. Зборовська, Л. Мірошніченко, Т. Скрипка, М. Мороз та інші); орієнтирів її світогляду (А. Диба, О. Забужко, Я. Поліщук, Й. Харада та інші), мистецько-літературної творчості поетеси (Г. Аврахов, Л. Голомб, О. Дейч, О. Рисак, Л. Кулінська та інші).

Разом з тим репертуар життєвих ролей української письменниці у вимірі сприйняття студентської молоді є малодослідженим.

Основна частина. Вагоме значення для вивчення означеної проблеми мали погляди І. Франка, який згадував Лесю Українку, як митця слова: *«Від часу Шевченкового «Поховайте та вставляйте, кайдани порвіте» Україна не чула такого сильного, горячого та поетичного слова, як із уст сеї слабосилої хорої дівчини»* [4, с.161]. Варто згадати працю А. Костенко, який наголошував про те, що Леся Українка стала поетесою зовсім не випадково, на це впливала сім'я та виховання [2, с. 55]. Разом з тим, згідно до переконань М. Павлика письменниця може підтримувати будь-яку тему у розмові, має глибоке

розуміння науки та життя. Ймовірно, що Лариса Петрівна, зреалізовуючи свій унікальний життєвий сценарій, виконувала різні життєві ролі. А тому для дослідження домінуючих ролей, які найбільше у студентської молоді асоціюються з життям Лесі Українки, ми підібрали комплекс запитань, які б спрямували задуматись досліджуваних щодо ціннісних орієнтирів письменниці та виховних аспектів її творів. Окрім того, нами було запропоновано означити життєві ролі Лесі Українки згідно до опитувальника «Репертуар життєвих ролей особистості» П.Горностая [1]. У дослідженні взяли участь студенти спеціальностей «Початкова освіта з поглибленим вивченням англійської мови» та «Філологія (Українська мова та література)» Національного університету «Острозька академія».

Згідно до отриманих результатів на думку студентів у дитинстві (батьківській сім'ї) домінуючою роллю Лариси була «Працелюб» (71,4%) та «Художник» (57,1%); у професійній сфері – «Художник» (71,4%) та «Переможець» (42,9%); у сфері спілкування – «Цілитель» (50%) та «Розумник» (33,3%).

Також за відгуками студентів ми виокремили найхарактерніші особливості письменниці: «мудра», «сильна», «талановита», «відважна», «неповторна», «чуттєва», «здібна», «неполеглива», «незалежна», «незламна» та інші. Окрім того, студенти назвали твори Лесі Українки, які на їхню думку, запам'ятовуються на все життя: «Одержима», «Бояриня» та «Камінний господар». Також усі респонденти вказали, що вони б ознайомлювали власних дітей із творчістю Лесі Українки, оскільки твори письменниці здатні сформувати у дітей відчуття справедливості, наполегливість, доброту та чуттєвість. Слід відмітити й те, що 60% респондентів вказали й на те, що постать Лесі Українки їм асоціюється із жовтим кольором. Відповідно до трактувань кольорів у арт-терапії [5], можемо доповнити вище вказані характерні особливості письменниці, які виділяють студенти, наступними: толерантність, свободолюбивість, впертість, критичність.

Таким чином, результати дослідження свідчать, що студентська молодь сприймає Лесю Українку, як свободолюбиву, мудру, сильну, незламку та

водночас мудру й толерантну жінку, здатну долати песимістичні думки. Домінуючими життєвими ролями, згідно до поглядів студентів, виділено «Працелюб» та «Художник», а творчість Лесі Українки рекомендовано вивчати дітям, зокрема учням початкової школи.

Список використаних джерел

1. Горностай П. П. Личность и роль: Ролевой подход к социальной психологии личности. Київ: Интерпрес ЛТД, 2007. 312 с.
2. Костенко А. «Леся Українка»: худож.-докум. повість 2-ге вид., із змін. і доп. Київ: Дніпро, 1985. 393 с.
3. Русова С. Наші визначні жінки: літературні характеристики силуети. Винніпег: Вид. заходом Союзу Українок Канади, 1945. 105 с.
4. Franko I. Lesa Ukrajinka. Slovansky Prehled. 1900. № 4. S. 161–162.
5. Психологія кольору: веб-сайт. URL: https://ifocppsw-oippo.at.ua/publ/art_terapija/psikhologija_koloru/2-1-0-7 (дата звернення 14.02.2021).

Макарчук Т.І.

магістрант (перший рік навчання)

педагогічного факультету,

науковий керівник

кандидат філологічних наук, доцент

Шевчук Т.Б.

Рівненський державний гуманітарний

університет, Україна

РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ УЧНІВ 4 КЛАСУ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБОМ КАЗКИ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «БІДА НАВЧИТЬ»

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти та чинних програм з української мови пріоритетною є мовленнєва підготовка учнів, спрямована на вироблення умінь і навичок вільно, комунікативно виправдано користуватися засобами мови в різних життєвих ситуаціях.

Така підготовка передбачає формування в учнів мовленнєвої культури шляхом засвоєння норм української літературної мови та таких комунікативних якостей, як змістовність, логічна послідовність, чистота, багатство, точність, різноманітність, виразність, доречність.